המאסף
לשתי תקופות האחרונות
משנת
התקמ"ד

Nebst einer deutschen Zugabe.

Königsberg, 1784.
gedruckt bey Daniel Christoph Kanter,
Königl. Preuß. Hofbuchdrucker.

לוח.

הטעות תחר נפלו בששה דפים האחרונים מהמחברת ב

המאסף לחדש ניסן.

עמוד ק שורה ו בְּתַפֵּיךְ קְרָא כְּתַפֵּיךְ.

קלו	ג	והירח	והרוח
	יב	יכרוח	יכריח
	טו	פוהו	ויהו
	כה	ויען, את העננים	מחוק: ניון המפסיק
קכ	ה	מעורם בספר.	חסר דכיהל
קכ	יוד	נועת ה"	מעט ה"
	יז	ושם המקרה, ממנו	מחוק ניון המפסיק
	כד	ידו	כי על ידו
	כז	המלת	המלות
קו	יח	לבעביר	לבעבור
	כט	נבקש	נבקש
קי	כד	תחר תחר כו מכרו	מחוק תחר ח"

המאסף לחדש אייר.

קכח	ח	בתצותפסק	בתצוקתם
קכב	ז	וכיו	וקויו
קכה	כה	מעפחתו	מעפחתה
קכח	ז	מלהגידם	מלהגידן
	יוד	לפונם	לפוקה
	יב	נגיעם	נגיען
	יג	הן	הן

לחדש סיון.

קלב	יוד	פנסיסם גדלו,	מחוק ניון המפסיק
	יח	מצתילי מים	כצתילי מים
	יג	על רגלי	ועל רגלו
קלה		למד ניון	ניך
קלו	יב	הכנים	הכנים

לחדש תמוז.

קנד	ד	ויכוש	ויכוש

ה מ א ס ף

לחדש ניסן תקמ"ד

א

שירים

לגבר משכיל אל הגילה (*

אַתְּ גִּילָה רַעֲיָתִי ! מִבּוֹקֶר יָמַי נֶהֱיֵית לִי :
מִבֵּין שְׁדֵי אִמִּי תְּקָחֵנִי ,
וְתַגְדִּילֵנִי עַל בִּרְכַּיִךְ ;
מְנַעֲרַי יָדַעַתְּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי ,
וְכָל דַּרְכַּי הִסְכַּנְתְּ :
אִם דִּבַּשׁ וְחֶלֶב עָרְבוּ לִי בִּלְתֵּךְ ,
וּמְגָדִים הָיוּ לִי לְמָנָה ,
אוֹ שִׁיר וּמָשָׁל לַאֲזָנַי יִנְעָם ,
וְכָל יְקָר עֵינַי רָאָתָה :
הֲלֹא בָךְ אֶרְוִין קִרְיָה ,
וְעֶמְקָהּ אֲדַלֵּג גְּבָעוֹת :
אֶל מְקוֹם תְּאֵנָה וְרִמּוֹן ,
עֲבוֹתִים וַעֲצֵי תְּמָרִים !
תַּחַת תּוֹמֶר שָׁם יָשַׁבְתִּי ,

*) Ramlers Blumenlese ; Neuntes Buch LX.

שָׁם עָרַכְתִּי מִשְׂחָק לִי ,
שַׁעֲשׁוּעִים בְּקֶרֶב רֵעַי .
הֵן בְּמָצְאִי חֲלוּקֵי אֲבָנִים
מָחֲאתִי כַּף אֶל כָּף ,
רָקַדְתִּי כְּמוֹ עֵגֶל ,
בְּרָדְפִי אַחֲרֵי חָגָב ,
שְׁמָמִית וְאַחַד הַזְּבוּבִים
וְאַחֲרֵי מִי דָלַקְתִּי ?
זוּלָתִי אַחֲרַיִךְ ?
וּמַה זֶּה מָצָאתִי ,
אִם לֹא מְצָאתִיךְ ?

* * *

וַאֲנִי בָּךְ דָּבַקְתִּי ,
גַּם בִּימֵי עֲלוּמַי ,
עֵת חָכְמָה אֶדְרוֹשׁ ,
וְכָל פּוֹעַל בּוֹנֶנוּ יָדַי :
אֵת עֶזְרָה , בַּצָּרוֹת נִמְצֵאת ,
אַף בְּקֶרֶב מַכְאוֹבוֹת ,
עָמַדְתְּ מִסָּבִיב לִי :
עֵת תְּלָאוֹת סְבָבוּנִי ,
אָחַזְתְּ בְּיַד יְמִינִי ,
וַתִּתְּנִי לִי מָגֵן יִשְׁעֵךְ :
אָז אָמַרְתְּ לִי „בְּנִי אָתָּה ,

„אָנכִי שַׁפַּחְתִּיךְ וְרִפִּיתִיךְ ,
„שְׁמַע בְּקוֹלִי אִיעָצֵךְ ,
„עָלַיִךְ עֵינַי , לֵכָה לְרַגְלָי :
„כָּבוֹד אַל תְּבַקֵּשׁ ,
„עוֹשֶׁר לֹא אֶתֵּן לָךְ :
„גַּם בְּמִלֹּא כַּף יִשְׂמַח צַדִּיק ,
„וּבְלֶחֶם חֻקּוֹ יֵיטִיב לִבּוֹ :
„לְבַד זֹאת תְּשׁוּרָתִי ,
„אֵין כָּמוֹהָ בְּרָכָה ,
„אוֹתָהּ קַח מִיָּדִי :
„מַתַּת אֱלֹהִים לְיוֹדָעָיו ,
„שֶׁשׁוֹן כְּנוֹר , וְחֶדְוַת שִׁיר ."

* * *

אָנָא גִּילָה ! גַּם הַיּוֹם אַל תִּרְפִּי מֶנִּי ,
אַל תַּעַזְבֵנִי בְּעֶרֶב יָמַי :
עַד זִקְנָה תַּנְחֵנִי ,
וּתְהִי לִי מִשְׁעֶנֶת :
חִדְלִי מֶנִּי רוֹגֶז ,
עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה :
וְעֵת יָמִים אֶשְׂבַּע ,
תְּבִיאֵנִי אֶלֵּי קֶבֶר :
גַּם אָז בִּי תִּדְבָּקִי ,
אַל תַּעֲמוֹדִי מִנֶּגֶד :

אַל תִּתְּנֵנִי מִדֶּרֶךְ רָגֶל ,
אֱנוֹשׁ נוֹשֵׁא זַעַף ,
קְשֵׁה יוֹם וּקְשַׁת רוּחַ :
שָׁם בֵּין סִבְּכֵי שׁוֹשַׁנִּים אֶשְׁכָּבֶה ,
זֹאת הִיא מְנוּחָתִי :
אַתְּ בִּירֻכַתַּיִם תֵּשְׁבִי ,
וּבֵין כְּתֵפַיִךְ אֶשְׁכּוֹן :
מִלּוֹן אוֹרְחִים אֶהְיֶה ,
נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב :
בְּגַרוֹנָם אַל יִרוֹמְמוּ ,
וּבְפִיהֶם יִרְצוּ קוֹשְׁטְ , סֶלָה :
יִשְׂחֲקוּ נְעָרִים סְבִיבִי ,
וְצְעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁמָה :

* * *

מוסר השכל

מִעַט בְּשָׂמִים לְחֵיךְ יִמְתָּקוּ
אַךְ בִּרְבוֹתָם כְּאֵשׁ יַדְלִיקוּ ,
כֵּן הַנְּבוֹנִים בָּעֵת יִשְׂחָקוּ
שִׂפְתוֹתָם נָעוֹת , וּכְרֶגַע יִשְׁתּוֹקוּ :

הֵךְ עַל בְּלִים בְּעֵת יָרִיקוּ
יִתְּנוּ קוֹלָם וְיִזְעָקוּ ,

כֵּן הַכְּסִילִים לְרֶגַע יִשְׂחָקוּ
כְּסוּס יְצַהֲלוּ, כְּפֶרֶא יִנָּהָקוּ.

ריב השמש והירח. *)

הימים ימי בניר היו, עת התחלפות העונים בכל רגע; פעם תתלבש השמים קדרות, ויעמוד סער, פעם תאיר השמש את פני הארץ, ותך בחומה כל יושבי תבל, ויהי ריב בין השמש והרוח, זאת אומרת לי יתר העוז והגבורה, וזאת אומרת קטני עבה ממתניך, עודם נגיס, והכה איש אורח בדרך לחדרתו על שבמו, ויכופף גדולה על ראשו, להיות לו למחסה מפני חמת הרוח, ויהי כראותו, ותאמר השמש אל רעותה, בעת בקורת תהיה, למי החמת! לבבה ונראה, מי מאיננו יכרוח את האדם, גם להפשיט את החדרת מעליו, גם להסיר את הכופף מעל ראשו? החל אתה להראות את כוחך, ואל יחר לפי כן אם בענך עבי עננים, תכסה את הוד קרני, ויואל הרוח וירם את קולו, ויפח בחזקה ממלוא פיהו, ויך בעפר החדמה ויעלהו השמימה ויכם בו את עין הארץ, וירעש בהמית שאונו בין סבכי היער, ויסבר את העלים; וירעש בלבו את משברי הים, ויפיל בס חיל גם חומה, אך לריק יגיעו, כי בכל זה לא יכול להפשיט את החדרת מעל האורח, וכל עוד נסותו את כוחו, אם מפניו, ואם מאחור, אם ממעל ואם ממטה, תמיד מלא שטחה, כי הליט האיש כל נפשו בחדרתו, ותסבור בעדו, ולא עזב גם פתחון קטן אל הרוח לבוא שמה, ויבוש הרוח ויסוג אחור והכה השמש ילח על פני הארץ, בוהרו ובהדרו ויפז, את העננים, ויזרח על ראש המהלך, ויחם לו ויזע ויעבר חדרתו מעליו, ויטלה על משענתו בידו, ויצחה על אחורי בתפו.

אם

*) במשל הזה הוא רצונו למשלים אשר עליהם תקובב הפתיחה שהקדימנו בדף הנשי.

דברי המלקטים.

אם תשיב איש מאולתו, אל תגער בו,
ואל תקצפנו, פן יחזק באולתו.
במענה רך תוכיחנו, בנחת תלמדנו,
ובמוסר אב תיסרנו, אז ישמע לך.
. . . . .

ב

מכתבים

החלומות השה הרהורי דלבא ודרוש היא מפסוק מפורש בס"
ורעיונך על משכבך סליק.

ברכות דף נו.

כבר אמרו חכמינו ז"ל כל החלומות הולכים אחרי הפה, וזה שמתולדות נפש האדם כאשר ייטיב לבו, ירחיב את כל הקורות הבאות עליו בפנים יפות, ויחשבם לטובה, ולהיפך ממה שבו, יחשוב הכל לרעתו, לכן אם יפתור איש את חלומו אשר חלם לטוב, וישמח עליו, אז יכין את עצמו לקבלת כל טוב. וכשיפתור חותו לרע וידאג עליו זה יוליכנו אל היגון והאנחה, וכוודאי יפול ברעה. אבל בחמת אין לשמוח עליהם ואין לפחוד ממם, כי תולדות כל החלומות הם כמה שאבר היה, ולא כמה שעתיד להיות ר"ל שאלו הרעיונות אשר נכנסו כבר בנפש האדם ע"י השגת חושי הגוף, בעת שהוא ער, הנה ישובו גם אליו, ויעלו על זכרונו בעת שיישן, אך יבואו בערבוב ובלבול לפי שאין להם הבדל בזמן ומקום כבהמציאם אחלטים, ולזה יתחלפו על הרוב רעיון אחד עם רעיון אחר הדומה לו מעט, וירכיבו הרכבות שוות, יחברו לפעמים דברים, אשר מעולם לא היו מחברים, וגם לא יחברו עוד כל ימי האדץ, אבל אי אפשר להם להמציא רעיונות חדשות, אשר עדן לא היו בנפש האולם, ולכן כל עת שתשמע אלום נפלא, הנם קרה לאיש האולם את אשר חלם, אל תבהל ברוחך לאמר, כל החלומות אמת ידברו,

ויגידו

ויגידו למלך את אשר יקרה לו בימיו , לא כן הדבר , דרוש ומקור סיפר לו תמיד סבתו תמיד כמה שקדם *) וכן הדבר עם כל החלומות הנם נפלאים כמה לפעמים בעיניו • גם בודע לי בחלום אשר שפר לנו אחד מחכמי העמים , אשר אעתיק לך פה :

שני אנשים היו עוברים בדרך יחדיו , ויבואו אל עיר אחד ללון שמה באחד סר אל בית מלון לורחים , ושני אל בית יודעו אשר לו בעיר הזאת , ויהי לאחרי אכלם ושתם , ואחד אשר הוא לן בבית מודעו שוכב ישן על מטתו אשר הכין לו רעהו , ויחלום והנה חברו הכה אתו מן הדרך מבקש ממנו על נפשו לאמר : חושה לעזרתי והצילנו מידי בעל המלון ' העומד עלי להמיתני , וימרד בחיש וייקץ משנתו והנה חולם , ויאמר אל לבו למה זירת ? וישכב וישן • ויחלום שנית , והנה חברו עומד עליו מנוחל בדם , ומבקש ממנו לאמר : אם נם לא עזרתני בעודני חי , עשה נא זאת ליפוי ונקום את ניתתי , כי הנה בעל המלון הסכי למות , ויתן את גופי על העגלה ויכסהו בפרש ובגלגי הבקר , להוציאהו מן העיר , ומקברהו שמה , ולכן לא השערה בבוקר השכם טרם יבוא שמה המוצא עם העגלה , וייקץ בחיש ותפעם רוחו על השנות החלום הזה , ויצא בבקר ויצא השערה , והנה רועה אחד לקראת , מוליך את העגלה ועליה פרש וגלגי בקר , וירץ אליו וינער בו לאמר : מה לך על העגלה הזאת ? וימרד הרועה ויכם , ויזרוק את הפרש מעל העגלה , וימצא חיש שוכב תחתו והוא הרוג , ויכר החיש את רעהו , וינד את כל הדברים אלה אל זקני העיר ויבקש הדבר וימצא , ויומיתו את בעל המלון הרוצח , ויגקמו ממנו את נקמת המת •

* * *

ומזה וכיוצא לו יבינו רבים רעייתם , כי החלומות יגידו מה שעתיד להיות תכן לחרי העיון ימצא כי גם סבת מעשה

---

*) ידעתי שיש כזה פלפול רב בין גדולי חכמי מיז שאחר הטבע על מה שקורין בל"ח (דען צוריכעגדן גרונד) אם יש גם בחלום כבהקיץ רשיון הקודם סבה המסובבת את הרשיון הבא לאחריו ? אם לא , אבל אין כאן מקומו להאריך •

מעשה שלפניהו דמה' שקדם כאשר תניד לך : העיר שלנו שם התורתים היתה ידועה לשכיחי רוצחים ויהי כאשר הקריבו שכיחם אל העיר , ויאמר האחד אל רעהו , לשריך וטוב לו שים לך לאוהב כאחד בעיר הזאת , ותוכל לשכב שקט ושאנן ולא הצרכתי ללון בבית מלון לזרתים , ומי יודע אם לא יהרגוני בלילה הזה , ויכאיבו רעהו , לך שמר את הדבר הזה בלבו , וידאג עליו מאוד , כי לאהבו , וזאת היתה סבת תלונתו . ועל זיאת החלוס הכתי לומר לך : ידוע תדע כי כנד חלוס לקד טיבות בודאי תוכל לספור כמה חלפים שלא יבואו , לבל אם יהיו גם מספר החלומות הבאים שוה למספר החלומות שהיכם בחים , בכל זה בזית החלוס שחלמת היכו בהברת לך שהות לספרי , לספר סיבות ואספר שלא יפות , ואם אל האספרי תדאג , הלא תצטרך לספרות כל ימי חייך בצער , ולדאגת בכל עת ובכל רגע , שלא תהות עליך לאחת מן הקוסות המזיקות האספריות לבות על האדם , הבי לא תשב , כן ישבר הכעס אחתיך ? ולא תצא החוצה כן יכל עליך לבן מן בבוא וימיתך ? הלא תבין מזה שאין זה חלק היס חכם מלפים להשעות אל החלומות ודברי שקר .

ל . . . .

תשובה על השאלה אשר שאלו אנשי חדלע בדאור הבחוב : אבן חן וכ' .

משלי "ג ח" .

מ ק ר א . ד ע ח ק ח .

אבן חן, חשוחד בעיני בעליו אל כל אשר יפנה ישכיל .

וואס דער נלאנן זייגעם עדל שטיינם דעם מיזען מיזט, דאס מיזט דיר דעסטוועגונ דעם מוכטרעשמען לוייגעם פרשוועלערם : דעון דורך זיין גלינצט מיכט אללעם .

ב א ו ד .

רובי המפרשים יסבבו מלת בעליו , אל הדיין השופט , אמר עתיד לבזות בעל אל שוחד והביאו רחיה מקרח סם בחור (נ" כח) אל תמנע טוב מבעליו , ר"ל מחכל הטוב כסף בעל ידי בדחק בוכל להוציא מקרח מעשהו , מ" השומד עורכה

מדובה על הפרוץ , ויותר נאה לפרש שמלת בעליו מוסב על הבעותן , רק למטה ממנו שם (פסוק נג) שוחד מחיה רצע יקח וכ' הו דבר החכם ממקבל השוחד • ועתה הבני תלית לפניך דקדוק המלות עם כאורם : *) תבן — תחסר כ"ף הדמיון , כמו (ז"ם י"ג כ"ב) כוס זהב בתוך תמר ונו' פירש כמוס זהב וכ' וכן (ז"ת ש"ו כ"ד) כי תטעת קסם מרי ונומד תפרשהו כתטעת קסם מרי • תן — שרשו תכן , ותחסר לחת מהדומות , כי כל מוקד בעל שתי תנועות שהכניסה מלעיל **) תמיד תעשנה הת"ג לתנועה קטנה בכמו היחיד כמו : תן עזר נאמר (בתהלים קכא) עזרי מעם ה" וכו' ומן חסך נאמר (ישעיה ל"ג) תמונות חסדך וכו' , פ"ח פעל בתנועה קטנה וע"פ בשוא כ"ח , וכלל מוכח בידינו : כל שתי אותיות דומות רצופות , והראשונה בשו"א , הוא שוא נע , וח"כ שני הכללים מתנגדים זה לזה , לכן תחסר לחת מן הדומות , ודגש השנית יורה על חסרונה , כי כן הוא אומר (בראשית ל"ט כ"ג) , ויתן חנו ולא חננו • ולפי שהחסרון בכמוי היחיד דבר הכרחי הוא , לכן גם מוקד הנפרד בחסרון אות הכפל • ושם המקרה , ממנו תכינה , והיה התכונה בפעם להטיב לזולתו כלי תקות גמול , רק בחסר הוא אדם בדחותו וכלכלתו , ושם תן היה ההכנה אל ההטבה הבינה • עיין בכאור של הרמ"כמן (בראשית ו' ח') וגם (שמות ל"ד ו') יזוה תוכל לאמר , שהתבן הטובה הזאת תודות וזהר הזיקים לחסר תבריק וקרניס היוצאים ממנה לעין המביט בה , שיש לה סגולת חן • וכיוצא בזה תוכל לומר על דרך המשל משוחד שיש לו חן בעיני בעליו מורם רע ידו ערב לבו לרצות ולנפוח ולפעול כל הפעולות רעות ואם יגלה הדבר , או ככר כסף יביא אל הטופח , והוא יכסה פשעו יחטוט חזקו , ועיניו ישלוח מלרחות בפשע ההוא ומלשמעו • ועתה תעיר לך המלת הנרדמת , בכוח המאמר , כאן תבן טובה בעיני רואיה כן חן השוחד בעיני בעליו מורם רע , כי בכוחו , אל כל חפר יפנה יעכיל •

באר בעשלוש •

מכחב

---

*) בהיותו נתון לפני ילדי עמנו , לחרתי לבאר פה גם דקדוק מלות הפסוק כנגש יודעים המה בכר •

**) יהי' מוקד פּוֹעַל או פִּיעֵל או פֻּיעַל כמו קודש מבן , צדק •

זכרון המאבר •

מכתב מהכס הכולל המלין הגדול כמוהרר דוד פראנקי מינדים בעל מחבר ס" גמול עתליהו עם בתורו על הפסוק הולך אחריה פתאום וגו' . *)

מגמת וידרך המלך מלך בחכמים וחכם המלבים

הזה בהרכבת מחמריו, והעמדת פרקיו חלה נוכח חלה נוסף ונסותיו — (לפי רחות עיני) היתה למחד דעת לחים בעד לח ידע ותסס בלהוטו אחר הזנות כפי פעט הפסוק (או אחר החפיקורסות כפי דהזל) בתגבורת הפעלייתו ממתקי ערבות שפתי זרה , ולהרחות לליו שלח ציור הדברים במחשבתו כאשר הם בחמת רק באשר חפץ בם רצונו וכפנו העזוקה מעוקי התעמונים אשר אהב , ובהודע לשלמה מלכנו שערלה אזן הכעד הזה לשמוע בלמודים דברי מוסר והשכל , בחר לשון ערומים וכל לפניו בנדיבה ובתחבולה , וכייר ג" תמונות מג" מיני בעלי החיים ח" ממין ההולך בקומה זקופה על שתים ו"ח ממין ההולך על ארבע , ו"ח ממין המשופף , הכוללים כל בעלי החיים בשכיות חמדה בחופן מופת שלח יוכל להתעלם עין אדם לרחותם , ולח יוכל להתחפק לבלי התעורר לים מוסרם לף כי עני הדעת . והעבירם על פניו לבעביר יכין ג"ב חלה הנמצאים כמותו בפתיותם טעו מני דרך כמו מני תורם , ולקו הן למות הן לקלון והן להעדר החירות . וכבן ירחה ורעד יבוא בו ותכפהו בלהות על מרה תהיה בחמרוכה ושב ורפח לו : והחירו פרקיו תבל רחשונה במשל בשות השור (ממין הולכי על ארבע הכולל החיות ומרבה רגלים

---

*) הנם רבו בחורי הפסוק הלז במכתבנו , גם חמרנו לח נוסיף עוד מלחות לחון הקורח בביחורו , חכן בחו לגינו דברי פי חכם שמו נודע בשערי המדע והתכמה אשר מלחם מוסר ודעת על דבר הכתוב הדפנום פה ירחה הקורח ותגל נפשו בם .

ומחתכם בחורי עמינו המשכילים בעם ! נבקש שלח נח חם לח תמלחו דבריכם חשר שלחתם לגינו לבחר הכתוב הזה במכתבנו , דעו כי רבו מוחרבעים מספרם חשר שלחו לנו , ורבים מהם הסכימו עם הביחורים חשר הודפנו כבר , ומיך נדפיסם כלמו ? ילחה הקורח בקרחו בו , לכן שלח נח הפעם ! גם נבקש לבלתי שלוח חלינו עוד ביחורים על הכתוב הזה .

דברי המחקפים .

דגלים ערים וכפרים) ההולך פתאום לטבח • מול נוסח הלהוט על מוסרו, רגליו יורדת מות, כי הלהוט הזה בהות בפשו הבהמית • הולך לחריה בשור הלוך ילך ושוחק שמח וטוב לב בתפארת קרניו מצופת זהב • והחליל מכה לפניו והוא חושב לרשות בנגים ואחר כל ירוק לדרוש, ופתאום לטבח יבוא לפי תמו, וכמקרה השור הזה יקרה ללהוט בער מסר לב **הולך אחריה פתאום** וכו' בלי קחת מוסר להביא במשקל מחשבתו הרעה הנדולה הזאת וחטאו לאלהים • בלי חלי ומרגיש שסכר העניז בחשך מה שהוא עתה בעבור רשותו בזמת השור, לבלתי השוות לבעלי חרבע המעותדים למות, יסכיל טעותו יסוב ונחם ולא יחבל •

וישא משלו הבני בשוחו הויל שהוא ממיז ההולכים על סתים, ההולך פתאום אל מוסר העכם, מול נוסח הלהוט מוסרו הכנע והקלון גלות כבודו ומרפתו לא תמחה, כי הלהוט ההולך לחריה פתאום מבלי קחת מועד להביא במשקל מחשבתו, רעתו וחטאו לאלהים הוא כחויל אשר למוסר דעתו הולך ילך ומונג מעדנות ברוב עם המשחקים ומתהללים בפניו, זה דרכו בשל לו לבית האסורים להעמות בכבל רגלו בלבתו לבית המטתה, ובמוסרו תפקחנה עיניו שסכר העניז בהיפך מה שהוא וירחה וירעד יבוא בו, לבלתי המיר בכודו בקלון בחותו בכבלי עוני ויגל את נפשו •

ויוסף עוד שליטה ויצא משלו: בנשוא הנפור והוא ממיז המעופף הכולל הבא, כי נם לו בנפים לעוף בישוד המים, כאשר נפור אל פח, מול נוסח הלהוט, מוסרו אבדן חירות, כי הלהוט ההולך לחריה פתאום מבלי קחת מועד להביא במשקל מחשבתו רעתו וחטאו לאלהים, הוא בנפור אשר לאוסר ידיעתו פורש בנפיו מהר לעוף ולרדת אל פח היוקשים בחות נפשו למלאות בטנו מעדני ומטעמי הציידים שהכינו להטעים חכו, ולא שם על לבו כי לא לחנם פרושה הרשת **ולא ידע כי בנפשו הוא, עד יפלח חץ בכבדו**, וכול' וברחות הלהוט בחבדון חירות הנפור יסכיל שסכר העניז בהפך מה שהוא ותכסהו בלמות, ויתרחק מבית תעונוגיו, המוליכים אותו מחירות לעבדות • ולהתבלותי שברשתי הפסוק הזה האחרון על דרך ברשהו ודרשהו בהקדים המאוחר, לגיד שלפי עניות דעתי כן מוכרח הוא להכנת טעם הפסוק כי אין יחס לפסקת עד יפלח חץ בכבדו, לא עם נוסח הפסוק שלפניו, ולא עם שלפני פניו (לף לחמנ שכן שברי מרנן

מרכן מפרשינו) ותהיה זאת הפסקא אם כן הנעה תלויה בלתי זכור נוסחו עד כה דברו לחברין זה שמו בספר, ולהלן חזור לחורבית ככתוב מלת כבידו אם שהוא קודם תלוי, ולהחזיר זאת הפסקא אל הלהוט (נלע"ד) שלא ידקדק בעבור שני הכתובים (ר"ל שור וחומל) העוברים בין בתרי שני הפסוקים הללה, וגם כי אין מיתת השור או החומל בחן, ולא מה דמליק מיכה (שהוא חומל) גם כן לא יתיחס במשרים כי מוסר השכם גופיי לא כפשוטו, ורק בלפור הכלוח לפעמים לחזקו בפלפוליו הוא ידקדק ומתיקם בכתוב שבעולם ובהרגש בהפור בחבדן מידותיו מר לו ממות נערו, וכחן יפלא כבדו, גדלה בחבו ומעשו עליו תחבל, ואיכו כושא עוד קולו בשיר עד שובו אל מפשיעתו ודוגמת הקדמתו המחומר מלחמו, ראיכו, שפירשו למי קדמוניכו לחשר מפיסם לכו חיים הרח"בא בפסוק זבוחי מות יבחים יביע. ר"שי בפסוק וגר הלהים טרם יכבה (ודכוותיהם רבים) ועדיפא מיכה בפסוק ולך לחמתך תעשה בן שהוא סוף פסוק בדברים י"ו ט"ו שמוכרח להקדימו בביחורו ב" פסוקים בסוף י"ד שלפניו, והיא העבק תעבק לו. וחכמי זולתיכו קדמוני בחקדים המחומר הזה לבחר בפסוק כמשר בפור אל פח וגו' כאשר ירחה הרואה בהעתקת ת"כ לחישלי לי להחכם בגדול טיחודטי. ועדיפא מיכה מלחת הוא שמלך המשביל, (או מפסיק הפסוקים) מקייע לי בפירושי בהשריכו פסוק משלי השור והחומל, מפסוק מעל הפור לכל יקשר התחלת החמרון הזה עד יפלא מן וגו' עם שלפניו.

ב"ד דורש שלום מע"כ"ת דוד חבצי.

מ כ ת ב.

להחכם השלם מהור וואליף מדעסויא בעל מחבר ס"
פשיר דבר אשר כתב להורות לבער
ירחת ה" ולהכירו בדרך ישר.

בני עבך! יהי ה" חתכם חת הברכה, רוח בדיבה וטבורה בקרבכם כמסכה, לח יסולח בכתם לוסיר וכלי זכוכה. תורכם חור יסי' ועטרת תפחרת על שני כל הארץ.

דנה חגלה חת חזכוכם הבה, שחשלח לכם חוחר חכני ה", להסביל חת התלמידים, לדעת חת ה" יוסר כל, בדרך בקלה בכובה ובחמכה. וערם שלחי לייסר בדורים.

ואומר:

ולחזור : אמת כי תשוקה גמרנה יש לו לאדם , לדרוש אל העמק ולחפור אחרי מטמונים לתור ולדרוש ולחקור את כל דבר , אפס לא לאדם דרכו להכין צעדו , כי אם קל יבוא אל המשוכה יקפוץ כוכבי נפשו , עד אשר לא ידע לנפת , ובלפור אל פח , לא ידע להכים משחתו . ולדעתי , רמזה לנו התורה בזאת ביום ברוא ה" אדם על הארץ , ויתן לותו בתוך גן עדן , ועבדו דעה וביקה והשכל , להבין הוד היצירה , והדר ברואיו המה יתנו מעדנים לנפשו , בכח יביר יוצרו , המה יודיעוהו כי הפלית לעשות , וכוכר תמד חמל עליו , לבלתי רדת שחת . לכן נזה עליו , לבל ישלח תשוקת דעת מקירתו תפצי , אך יעמוד על הגבול וילך סביב סביב , תחילה יתקף אחת הגה ואחת הגה , 'קו לקו זעיר שם זער שם , ואחרי נברו מדע אחר מדע , אז יבואו יחד , יגשו למשפט המקירה לפניו , והחקירה במשלת לעין הדעת טוב ורע הנטועה בתוך הגן , כי היא בחמת כגקודה בתוך עגולה , שכל הקויס יוצאים ושבים אליו , והדעת טוב הוא , כי זה מותר האדם מן הבהמה , אשר ישאיר אחריו ברכה , אם הלוך ילך לאט לאט במעגלי יושר ובניתיבה נכונה , ואז הנפש והשכל יחדו יתרוצצו , ואולם גם רע בו אם לא ישמר נפשו מלכת והוא נמהר ללכת , אז יופר ברית שניהם , והמות יפריד ביניהם .

והנה מה קשה כהפתת האדם , חלק משמן מכה , ואל רפאים מעגלותיה , כל דורך בם לא ידע שלום , ומדשים לבקרים תרבה חמדתה תשאל לכל דבר תדרוש לכל מעשה , והיא עוקרת , לדעת הכל , וגם היא לקחה את בעלה בחלקת שפתיה , ומה עז מחמת הנחש , הוא בעקב שף ומחתו עולה ושורף בקדקוד הראש , וכן התשוקה תחל לט ותלך הלוך וחזק עד להשחית , ושניהם עברו ברית ותשמו , והמות עלה אז בכליותיהם , והשחית גם את נחשיהם , ובניותם ערומים , לקחו עלה תאנה למחגורת , ולכסות את ערותם , כי אמרו לא עליהם לבד האדם , כי עוד זאת נמצא בזולתיהו לבשות את הסדר ולהפוך את הנהוג , כי גם התאנה מכטה פניה טרם הוציא עליה ו"ה אשר עשה את הכרובים לעוף השמימה ומהקנה אל הקנה , הוא הסכין את לטט החרב המתהפכת , המה מקרתי הגוף ופגעיו המה העוברים בו מלהגיע אל דרך עץ החיים , כל עת נכוכו בעמק עכור עד בואו אל עמק שוה , הוא עמק המלך , אלקים חיים ומלך עולם .

ועוד זאת לכי לומר, כי בחדש רמז רמוז על תשוקת חקירת הנפשי, ובלשה רמוז על תשוקת גופני, ובתור לומר לתשוקת גופני תתרחק ותעבור הגבול, ותעלה רחק, בלין מעציר לה, לך הרשות נתונה לשופט בעקב — ולחדש הוסס מועקה במתניו סיעמול ביגיע כפו עד מל זיעת אפו, ולחשה הוסס עצב בהריונה ובלדתה לעצרה לבלתי תשחית ותגוד לים במצודת חרמה, ובלין מעציר לרומס, לו חמת התשוקה תעלה מהעקב עד הרחש.

ועוד לדעת כי פרי עץ הדעת הוא פרי החיים בחמת, כי בנפש (והיא הדעת) תלויס החיים הנחמנים חיי עד, לנצח נלחים לך לא יוסבו כ"ח בטלכת מצנת גופה ולו הנפש תשוב אל בית לבית טבמים, ולין לכי לומר כי כל הכתוב בספור הזה משל הוא, חלילה כ"ח דברים ככתבם המה רק תמכתי יתדותי על מקומות נחמנים שבדברי רבותינו זל המורים שבתורותינו הקדושה יש פשט, רמז דרוש, וסוד, ובחרתי לת הרמז בו.

ועתה אחל

דע בני! אלהים יסכילך ביבה, לין שיח בחרן בלתי שורש קדם לו, הוא המוליח והוא המביל, וכן לכל אשר אתה רואה לל תשקוט ולל תשפה עד בואך ליסודו, ועתה עליבו למקור ולדרוש על כל העולם כלו, לים יסודו? ועל מה אדניו הטבעו? ומס יונר ועושה לו? נורו ומשגבו, יסודו ומשען לו? לו אם כל אקבו במקרה, לין לו מושל נגיד ומצוה אפס כעור מנשם קיר.

ובנשוא עיניבו אל השמים, כוכביהם וכסיליהם, לאחבו תמהים על מרביתם, ואשר הולכים סובבים בלי מקום אשר שם הברו, ואשר עליו יסובו, והמה לל ידעון לים לת לחיו ולל יעצרבו במסילתו, לך לים אל עבר פניו ילכו, ולל יעבטו אורות דרכם, כי הולכים תמיד במעגלותם לל יסבו לת תפקידם לעד לעולם, ומודע שאין בעולם נע ובד זולת כח רודה המכידו. גם אנחבו אשר לנחבו עליה, עומדת בעצב בכון לעומת השמש, לל רחוקה היא למען תזהיר עליה זהרה, ייחמן כל נאנחיה, וכל אשר עליה. ולל קרובה היא למען לל יסרפו בשבתם בוכח אשה הגדולה, ומשבת מתבפן בוחו ארבעה אלופי הזמן הקיר, והחום, הקיז, והסוף, וחלה

ולכל יולידו לרבבות העתים החרים והזרע הקדיר והבניר, ולהחיות כל חי על פני האדמה.

חתימה מעכתב כדת הסמוך.

ג

תולדות גדולי ישראל יפקד מקומו.

ד

תולדות הזמן.

טוב ה' לקוויו, את המיחלים לחסדו לא יעזוב, לא בארץ העמים, לא מחסי ה' בעמו, גם על אדמת נכר לא פזב האל את כרם ישראל, ויטעהו שורק, יוסי יוסי יחדש כוטריו מדשים לבקריס יקים כורמים לו, ויעזקוהו ויסקלוהו, כל שמיר ושית יסירו ממנו, למען הגדיל מטעי לעשות פרי.

מאז האיר אור המדע בגויס, מאז הוסר מסוה הסכלות מעל פני העמים אשר לנחנו יושביס בתוכס, גם אנו זכר ה' ויתן בלב שריסס לעשות טובה עמנו ובדוב לדקתס מלאו מצותו, כל מחשבת זדון (אשר מחשבו עליהו העמיס אשר עמדו על נפשותיהו בימיס הראשוניס) הפירו וכאחיס נחשבנו לגוי, מה רבו חסדי הגדיק פרידריך מלכנו, אשר עשה עמנו, הן בנתיבותיו הלכו כל מלכי העמיס ושריסס, גם שלום לאחיהו היהודים היושבים תחת צלס, יוס יום שמעהו זאת, ואלה תדשות מקרוב באו מעיר מאגענצא*) אליהו.

הן ככל הטוב אשר עשה ההגמון עם היהודים היושבים בארצו, וזרוע לדקתו אשר הראה להס, עוד מחשבות לבותס

*) מאגענצא היא Mayntz הבירה על נהר Rhein.

אבותם גם , עוד לא הסירו מעליהם הרשעניים מקרבם , לכך ידו נטויה עכ"ת לעשות] טובה עמהו להשיב עין גם על חנוך ילדי עמינו , גם ללמד את בני ישראל עבודת האדמה אשר מקדם לא ידעו , וילו בכל ממשלתו לחמך .

ח) כל איש ואיש מבני ישראל אשר יבוא להורות את ילדי עמו , יבא תחלה להכתן לפני זקני העיר , לדעת היכשר לדבר עבודתו , אם לא ?

ט) כיהודי כערל משפט אחת להם בתורה , לקפת בתוש גם עבודת ולעבוד האדמה כטוב בעיניהם .

י) משפטי ידוצת היהודים , וכדומה להם , ע"פ שופטי העמים ישפטו אך לפי דת תורתינו הקדושה , ולרבני עמינו אין דבר במשפט , גם בנסף גם בנפש אין , אך עבודת הקודש עליהם להורות לעמם הדרך ילך בו .

ועתה ראו נא אחי ועמי ! הנה החדון ה" נבחות מסיר שפת העמים ממנו נא הסירו גם אתם רוע מחשבותיכם עליהם מקרבכם , אז יום יום יגדילו עמנו חסדם , וברית שלום תהיה להם עמנו גם עם בניהם מהר , אין המה לא ישאו עוד חרב שנאה על העמים , וכתתו חרבותם לאתים , וחניתותיהם למזמרות מרן , והיה שלום וברכה לנו .

ה - ב -

ה

בשורת ספרים חדשים יפקד מקומו .